

I. Czytanie ze zrozumieniem

... Król Inków, Tupak Yupanki, doprowadził państwo do szczytu potęgi. Okres jego panowania przypadł na XV wiek i trwał bez mała pięćdziesiąt lat. W paru kampaniach podporządkował sobie starożytne ludy pobraża morskiego (...).

Tupak Yupanki był wybitnym mężem stanu. Podboje przeprowadzał metodycznie, mając na oku ściśle określone cele. Rozważnie postępował krok za krokiem i zanim decydował się na nową wyprawę zaborczą, zabezpieczał zdobyte kraje niezwykle zręcznymi pociągnięciami. Zazwyczaj przesiadał wojownicze plemiona w inne strony państwa, a miejscowych naczelników przywiązywał do siebie, oddając im w małżeństwo kobiety z domu królewskiego i przyznając wszystkie przywileje Inków.

Tupak Yupanki zorganizował ekspedycję w głąb dżungli leżącej za wschodnimi i północnymi granicami kraju. Była to wyprawa niezwykle kosztowna, gdyż tamtejsze plemiona stawiały zacięty opór, a wojsko królewskie, nie przyzwyczajone do tropikalnego klimatu, poniosło ogromne straty w ludziach i sprzęcie wojennym. Król jednak postawił na swoim i włączył obszary te do swoich posiadłości. Nie był to jednak z jego strony ślepy upór żadnego podbojów człowieka. Przyświecały mu wyraźnie cele ekonomiczne, gdyż tylko stamtąd mógł otrzymać takie cenne i niezbędne towary, jak liście koki, drzewo na budulec i do wyrobu broni, kauczuk, pióra rzadkich ptaków, rozmaite zioła lecznicze, przede wszystkim jednak złoto.

Pamiętnikarze zanotowali o królu rozmaite anegdotki, świadczące o jego poczuciu humoru. Tak więc pewnego dnia zapytano go, jakie daniny ma składać pewna oddalona prowincja, znana z tego, że była biedna i nic nie produkowała. Na to król odpowiedział z poważną miną, że żąda od niej tytułem rocznej daniny misy pełnej pcheł. Potem zanosił się od śmiechu, gdy istotnie zjawiła się delegacja tej prowincji i uroczyście złożyła mu u stóp żadaną daninę.

Zenon Kosidowski, *Królestwo złotych łez*. Iskry, Warszawa 1986, s. 172-173.

1. Tupak Yupanki został nazwany „wybitnym mężem stanu”, ponieważ:

- A) podbił wiele krajów i wprowadził surowe prawa
 B) rządził sprawiedliwie i był wyrozumiały wobec poddanych
 C) odważnie stawał na czele wojsk podczas bitwy
 D) prowadził korzystną dla państwa politykę

2. Tupak Yupanki wiązał małżeństwem naczelników podbitych plemion z domem królewskim, aby:

- A) olśnić ich bogactwem Inków
 B) doprowadzić do rozkwitu rodu królewskiego
 C) zapobiec buntom plemiennym
 D) zdobyć surowce naturalne włączonych terenów

3. Taktyka włączania podbitych ziem do królestwa Inków polegała na:

- A) przesiedlaniu wrogo nastawionej ludności w inne tereny
 B) wprowadzeniu surowych praw wobec poddanych
 C) odbieraniu poddanym złota i kosztowności
 D) zmuszaniu poddanych do niewolniczej pracy

4. Pisząc o państwie Inków, narrator odwołuje się do:

- A) informacji encyklopedycznych
 B) korespondencji dziennikarskiej
 C) zapisów kronikarskich
 D) miejscowych legend

5. Ekspedycja królewska w głąb dżungli była:

- A) podyktowana żądzą podbojów
 B) wynikiem planów ekonomicznych
 C) błędem strategicznym i politycznym
 D) obrazem okrucieństwa królewskich wojsk

6. Przytoczona anegdota dowodzi, że oprócz poczucia humoru Tupak Yupanki miał:

- A) lekceważący stosunek do poddanych
 B) niewielkie wyobrażenie o dochodach państwa
 C) dużą wiedzę na temat higieny
 D) bezwzględny posłuch podbitych narodów

II. Nauka o języku

7. Archaizm znajduje się w zdaniu:

- A) Na teren Polski wtargnęli Sowieci.
 C) Dwie niewieście wiodły spór z otrokiem.
 B) Przedsiębiorca wziął samochód w leasing.
 D) Mój pers bardzo głośno miauczy.

8. Na terenie Polski nie wyodrębnia się dialektu:

- A) małopolskiego
 B) śląskiego
 C) kaszubskiego
 D) podlaskiego

9. Mazurzenie polega na:

- A) wymawianiu głosek s, c, z zamiast sz, cz, ż
 B) udźwięcznianiu niektórych spółgłosek
 C) wymawianiu głosek szy, czy, żi zamiast ś, ć, ź
 D) wymawianiu ly zamiast li

10. W zdaniu *To jest człowiek żonaty i dzieciaty.* - pojawił się wyraz:

- A) gwarowy
 B) potoczny
 C) dawny
 D) regionalny

11. Neologizm słowotwórczy występuje w zdaniu:

- A) Żal i smutek ogarnęły jej duszę.
 C) Wciągnęli na podwórze ciężką betoniarkę.
 B) Zapalono zielone światło dla edukacji.
 D) Pokosz, co mosz w drugi rynce.

12. Wypowiedzenie *Nagle przyszła wiadomość, że wyjazd odwołano.* - jest zdaniem podrzędnie złożonym:

- A) podmiotowym B) orzecznikowym C) przydawkowym D) dopełnieniowym

13. Wypowiedzenie *Chociaż było ciemno, nie bał się ani trochę.* - jest zdaniem podrzędnie złożonym okolicznikowym:

- A) miejsca B) czasu C) przyczyny D) przyzwolenia

14. Mowa zależna jest zawarta w zdaniu:

- A) Powiedział im o wyjeździe nad morze. B) Powiedział im, że wyjeżdżają nad morze.
 C) Powiedział im: „Wyjeżdżamy nad morze”. D) Powiedział coś na temat wyjazdu nad morze.

15. Prawidłową formę ma nazwisko w zdaniu:

- A) „Zemsta” A. Fredro jest komedią. B) Czytam książki Hemingwaya.
 C) Słuchał muzyki Verdi`ego. D) Obejrzyj obrazy Monet`a.

16. Nieprawidłowo powiemy:

- A) Wysłał list pod jej adresem. B) Skończyło się na strachu.
 C) Padało trzy dni pod rząd. D) Używa szczoteczki do zębów.

17. Udźwięcznienie głoski następuje w wyrazie:

- A) prośba B) rozpacz C) zakaz D) potrzask

18. Nieprawidłowo zestawiono synonimy w szeregu:

- A) sarkazm - drwina B) lapidarny - zwięzły
 C) infantylny - dumny D) dystynkcja - wytworność

III. Literatura

19. Elementem antycznej tragedii jest:

- A) narracja B) morał C) stasimon D) epizod

20. Antygona jest postacią tragiczną, ponieważ:

- A) znalazła się w sytuacji bez wyjścia B) musiała stoczyć spór ze swym stryjem
 C) własna siostra odmówiła jej pomocy D) nie mogła wyprawić bratu pogrzebu

21. „Człowieka można zniszczyć, ale nie pokonać” to cytat z utworu:

- A) „Mały Książę” B) „Stary człowiek i morze”
 C) „Kamienie na szaniec” D) „Antygona”

22. Tytułowy skąpiec z komedii Moliera to:

- A) Ebenezer Scrooge B) Santiago C) Cześniak D) Harpagon

23. Zośka, bohater „Kamieni na szaniec”, zginął w:

- A) więzieniu na Pawiaku B) powstaniu warszawskim
 C) akcji rozbrajania posterunku żandarmerii D) obozie koncentracyjnym

24. Tytuł utworu „Kamienie na szaniec” nawiązuje do:

- A) powieści H. Sienkiewicza B) słów piosenki z lat okupacji
 C) epepei Adama Mickiewicza D) wiersza Juliusza Słowackiego

25. „Patronem szaniców” Adam Mickiewicz nazywa:

- A) generała Dąbrowskiego B) generała Ordona
 C) Tadeusza Rejtana D) generała Sowińskiego

26. Bohaterka „Siłaczki”, Stasia Bozowska, poświęciła swe życie na:

- A) szerzenie oświaty wśród biednych mieszkańców wsi
 B) walkę przeciw rusyfikacji polskich dzieci i młodzieży
 C) prowadzenie przytułku dla bezdomnych
 D) niesienie pomocy chorym, biednym ludziom

27. Holden, bohater powieści pt. „Buszujący w zbożu”, buntował się przeciw:

- A) obłudzie i zakłamaniu dorosłych B) paleniu papierosów przez młodzież
 C) niesprawiedliwości społecznej D) szkolnemu regulaminowi

28. Bajkę jako gatunek literacki cechuje:

- A) refren B) fantastyka C) alegoria D) puenta

29. „Folwark zwierzęcy” jest symbolicznym obrazem:

- A) wiejskiej idylli B) systemu totalitarnego
 C) walki o prawa zwierząt D) tragicznej miłości

30. Ryszard Kapuściński był:

- A) malarzem B) reżyserem filmowym C) kompozytorem D) reporterem